

# IV. BASKENT INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES

## ERTELEME EĞİLİMLERİ ÖLÇEĞİ: TÜRKÇEYE UYARLAMA, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

*Halil EKŞİ*

*Zeynep Hazal KAPLAN*

### ÖZET

Bu çalışmada, bireylerin genel erteleme eğilimlerini ölçme amacı taşıyan Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği'nin (Pure Procrastination Scale; Steel, 2017) Türkçe'ye uyarlanması amaçlanmıştır. Dil eşdeğerliliği çalışmaları kapsamında; on iki maddelik ölçek Türkçe'ye çevrilmiş, İngilizce'ye geri çevirisi gerçekleştirilmiş, maddelere ilişkin dil uzmanlarının görüşleri alınarak geçerlik güvenirlik çalışmaları için uygun bir forma getirilmiştir. Araştırma, uygun örnekleme yöntemiyle seçilen toplam 260'ı kadın (%83,5) 82'si erkek (%16,5) kişi toplam 342 kişi üzerinde yapılmıştır. Ölçeğin uyum geçerlik sınamaları için katılımcılara Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği uygulanmıştır ve sınama sonucunda iki ölçme aracından aldıkları puanlar arasında hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayısı  $r = .75$  olarak bulunmuştur. Yapı geçerliğine ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, ölçeğin orijinal ölçekteki tek boyutlu yapısını doğrulamıştır. Ölçeğin madde toplam ve madde kalan korelasyonları ile madde ayırt edicilik değerleri hesaplanmıştır. Madde toplam ve madde kalan korelasyonları istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa ( $\alpha$ ) iç tutarlılık katsayısı .93 olarak bulunmuştur. Bu bulgulara dayanarak, ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerli ve güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

**Anahtar kelimeler:** Erteleme, genel erteleme, ölçek, geçerlik, güvenirlik, faktör analizi

### ABSTRACT

In this study, the aim was to adapt the General Procrastination Scale (Pure Procrastination Scale; Steel, 2017) into Turkish, which is designed to measure individuals' general tendency to procrastinate. As part of the language equivalence studies, the twelve-item scale was translated into Turkish and back-translated into English. It was then modified based on the opinions of language experts to create a suitable form for validity and reliability studies. The research was conducted on a total of 342 participants, of whom 260 were female (83.5%) and 82 were male (16.5%), selected through an appropriate sampling method. The General Procrastination Scale was administered to the participants for the validity testing, and the Pearson Correlation Coefficient between the scores obtained from the two measurement instruments was calculated as  $r = .75$ . The results of the confirmatory factor analysis for construct validity confirmed the one-dimensional structure of the scale as in the original version. Item-total and item-residual correlations, as well as item discriminability values, were calculated for the scale. The item-total and item-residual correlations were found to be statistically significant. The Cronbach's alpha ( $\alpha$ ) internal consistency coefficient of the scale was found to be .93. Based on these findings, it can be concluded that the Turkish version of the scale is valid and reliable.

**Keywords:** Procrastination, general procrastination, scale, validity, reliability, factor analysis

### GİRİŞ

Erteleme davranışı, insanların hayatlarında olumlu ya da olumsuz sonuçlar doğurabilen sanıldığından çok daha karmaşık bir olgudur (Steel, 2007) ve olumsuz sonuç doğuracağı farkında olunmasına rağmen geciktirmeyi sürdürme davranışı olarak tanımlanabilir (Klassen ve ark., 2008). Erteleme davranışının incelendiği çalışmaların ortaya koyduğu veriler incelendiğinde; yetişkinlerin günlük işlerini kronik olarak erteleme eğilimi göstermeleri %20 oranında yaygınken, üniversite öğrencilerinin %70-80 oranında akademik erteleme eğilimi gösterdiği ortaya konmuştur (Ellis ve Knaus, 1977; J. Harriott ve Ferrari, 1996). Erteleme davranışı birçok çalışmanın konusu olup altındaki neden ve sonuçları üzerine birçok bulgular elde edilmiştir; kişinin cinsiyetine ve yaşına (Balkıs ve Duru, 2009),

## IV. BASKENT INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES

sınıf düzeyine (Ekşi ve Dilmaç, 2010), aile gelir düzeyi ve kendini gerçekleştirme düzeyine (Dünyaoğulları, 2011) gibi farklı durumlara göre erteleme davranışının farklılaştığı bulgusuna ulaşılan çalışmalar mevcuttur. Erteleme ilgili çalışmalar genellikle lisans öğrencileri ile yapılmakta ve erteleme ile benlik saygısı, depresyon, kaygı, akademik özyeterlilik, düşük motivasyon gibi bilişsel faktörler, zayıf çalışma alışkanlıkları gibi davranışsal faktörler, duygusal veya kişilik değişkenleri arasındaki ilişkinin incelendiği birçok çalışma bulunmaktadır (Howell ve ark., 2006; Koinis, 2009; Farran, 2004; Han, 1993).

Genel erteleme akademik ertelemeyi de etkilemektedir (Ayyıldız, 2016). Akademik erteleme ile ilgili yapılan çalışmalar ise akademik ertelemenin öz düzenleme, yaş ve akılcı olmayan inançlarla (Çetin, 2006), akademik başarıyla (Çetin, 2006; Yıldırım, 2014), mükemmeliyetçi düzen özellikleriyle (Yıldırım, 2014), benlik saygısı ve akademik motivasyonla (Lekich, 2006), zamanı yönetme becerisiyle (Arıbaş, 2021) ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu da genel erteleme ile birçok etmenle ilişkili olan akademik erteleme eğiliminin de birçok şeyi öngörebileceğini düşündürmektedir.

Ferrari (1992), ertelemeyi üç kategoriye yerleştirmiştir; karar verme, kaçınma, uyarılma. Steel (2010) ise çalışmasında bu üçlü modelin kaçınma ve uyarılma ayrımını desteklemeyen sonuçlar ortaya koyarak ertelemenin irrasyonel bir gecikme olduğunu ortaya koymuştur. Buna tutarlılık gösteren ve faktör analizlerinden türeyen bir ölçek olan The Pure Procrastination Scale (Saf Erteleme Ölçeği)'ni geliştirmiştir (Ferrari, 2010).

Literatür incelendiğinde genel ertelemeyle ilgili ölçeklerin (Balkıs, 2006; Gülebağlan, 2003; Altunışık ve ark., 2021) mevcut olduğu görülmüş, ancak erteleme davranışını daha ekonomik bir şekilde ölçmeye yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın konu aldığı genel erteleme eğilimi ölçeği uyarlanması, daha öz bir yapı göstermesiyle literatürde bir ihtiyaca karşılık gelmekte görülmektedir.

Genel erteleme eğilimiyle ilgili ülkemizde yapılan ölçek uyarlama çalışmalarından en günceli Altunışık ve arkadaşlarının (2021) konuyla ilgili en yaygın ve ilk ölçek olan Lay (1986)'nın Genel Erteleme Ölçeğini uyarlama çalışmalarıdır. Bu çalışmada, boyut analizi gerçekleştirilmiş ve tek boyutlu olarak tanımlanan ölçekten farklılaşarak 14 maddelik ve tek boyutlu bir yapı ortaya konmuştur.

Ülkemizde geliştirilmiş olan Gülebağlan (2003) Genel Erteleme Ölçeği (GEÖ), 18 maddeden oluşmaktadır ve ölçekten alınabilecek en düşük puan 18 en yüksek puan 90'dır. GEÖ, başlangıçta üç faktörlü bir ölçek olarak ortaya çıkmıştır. Bu faktörlerden ilki "zamanı iyi kullanma", ikinci faktör "erteleme" ve son faktör "son dakikacılık" olarak isimlendirilirken iki ve üçüncü faktörlerin içeriklerinin benzeşmesi sonucunda tekrar faktör analizi gerçekleştirilip iki faktörlü bir yapıya bürünen ölçekte birinci faktör "erteleme", ikinci faktör "zamanı etkin kullanma" olarak isimlendirilmiştir.

Akademik ve akademik olmayan ortamlarda insanlar erteleme eğiliminin doğurduğu zararlı sonuçlarından farklı seviyelerde etkilenebilmektedirler. Erteleme kavramı kişinin hedeflerini gerçekleştirmesinde, başarılı bir hayat inşa etmesinde etkilidir. Bunun bir sonucu olarak da erteleme eğiliminin ölçülmesine dair bir ilginin oluşmakta ve diğer kavramlarla olan ilişkisinin de araştırılabilmesi için çeşitli psikolojik ölçme araçlarının geliştirilmesini gerekmektedir. Bu çalışma ile genel erteleme eğilimi ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanarak geçerlik ve güvenilirliğinin belirlenmesi ve ertelemeyle ilgili alan yazınına katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Bu çalışma ile bireylerin genel erteleme düzeylerini belirlemek üzere Steel (2010) tarafından geliştirilen Genel Erteleme Ölçeği'nin (Pure Procrastination Scale) Türkiye bağlamında geçerlik ve güvenilirlik açılarından araştırmak ve psikometrik özelliklerini test etmek hedeflenmektedir.

### YÖNTEM

#### Çalışma Grubu

Çalışmanın katılımcılarını uygun örnekleme yöntemiyle seçilen toplam 260'ı kadın (%83,5) 82'si erkek (%16,5) kişi toplam 342 kişi oluşturmaktadır. Yaş aralığı 18 ile 57 arasında değişmektedir ve yaş ortalaması 28'dir (SS=8,6).

# IV. BASKENT INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES

**Tablo 1. Katılımcıların Bilgileri**

	Kişi Sayısı	Yüzde		
İlkokul	6	1,8		
Lise	61	17,8		
Lisans	202	59,1		
Yüksek/Doktora	73	21,3		
Bekar	262	76,6		
Evli	80	23,4		

## İŞLEM

Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlama çalışmasına orijinal ölçek hakkında bilgi toplanılmasıyla başlanmıştır. Ölçeğin sorumlu yazarından e-posta yoluyla Türkçe'ye uyarlama çalışması için izin istenerek onay alınmıştır.

Çalışmanın çeviri çalışmasında, Brislin ve arkadaşları (1973) tarafından önerilen aşamalar izlenmiştir. Bu aşamalar; Türkçeye ilk çeviri, ilk çevirinin değerlendirilmesi, kaynak dile geri çevrilmesi, geri çevirinin tekrar değerlendirilip uzman görüşüne başvurulmasıdır.

Bu kapsamda on iki maddeden oluşan ölçek, anadili Türkçe olan ve alana hâkim beş İngilizce dilinde uzman olan kişilerce Türkçeye çevirisi yapılmıştır. Sonrasında bu beş kişi gerçekleştirilen panel doğrultusunda yapılan çeviriyi değerlendirmeye tabi tutarak maddelerin anlaşılabilirliğini, kelime ve cümle yapılarının ve kültürel uygunluğunu incelemiştir. Değerlendirme sonucunda üzerinde uzlaşılan ölçeğin yeniden kaynak dile çevrilmesi ilk çeviriyi yapanlardan farklı anadili Türkçe olan iki dil uzmanınca gerçekleştirilmiştir. Kaynak dile yapılan bu geri çeviri sonucunda ulaşılan ölçek ile asıl ölçek karşılaştırılıp anlam üzerinde önemli fark oluşturmayan bazı düzeltmeler yapılmıştır ve ölçek son haline getirilmiştir. Son aşamada, alanda uzman, akademik ve iyi seviyede İngilizce bilen bir kişi ve Türk Dili ve Edebiyatı alanında uzman olan bir kişiyi değerlendirilmesi sonucunda ölçeğin Türkçe formunun geçerlik güvenilirlik çalışmaları için uygulanmaya hazır bir durumda olduğu kararı verilmiştir.

Bu çalışmada uyum geçerliliği için kullanılan ölçme aracı, gerekli uygulama izni ölçeğin sahibinden kullanım izni alındıktan sonra gönüllü kişilerle dijital ortamda uygulanmıştır. Ölçme araçlarının uygulanması yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür.

Ölçek formu uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 342 (260 kadın/ 82 erkek) kişiye Google forms üzerinden uygulanmış ve katılımlarında gönüllülük esasına uyulmuştur. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında kullanılmak üzere geçerli kabul edilen 342 veri elde edilmiştir.

Ölçüm aracının yapı geçerliğini ve güvenilirliğini sınamak amacıyla ölçüm aracının tek faktörlü yapısının Türk katılımcılar üzerinde bir model olarak doğrulanıp doğrulanmadığı sınanmış, ayrıca Ölçüt Geçerlik Analizi yapılmış ve Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır.

## Veri Toplama Araçları

### Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği

Lay (1986) tarafından geliştirilmiş tek boyutlu erteleme davranışını ölçmeye yönelik yirmi maddelik bir ölçektir ve elde edilen puan aralığı 20 ile 100 arasındadır. Yüksek puanlar kişilerin erteleme eğilimine sahip olduklarını göstermektedir. Balkıs (2006) tarafından genel erteleme eğilimini değerlendirmek amacıyla uyarlanmıştır ve on beş maddelik (Örneğin; Genellikle bir görev bana verildikten hemen sonra onu yapmaya başlarım.) ve tek boyutlu bir kendini değerlendirme ölçeği olarak alan yazınına kazandırılmıştır. Ölçekte her madde, 1- Hiç uymuyor 2- Kısmen uymuyor 3- Nötr 4- Kısmen uyuyor 5- Tamamıyla uyuyor şeklinde derecelendirilmiş 5'li Likert tipi ölçek üzerinden puanlanmaktadır. İç tutarlılık analizleri sonucunda çıkarılan maddelerle birlikte ölçekteki puan aralığı 15- 75 olmuştur. Test-tekrar test güvenilirliği için yapılan analizleri katsayısı  $r = .88$ ,  $p < .001$  olarak bulunmuştur. Uyarlama çalışmasında elde edilen sonuçlar ölçeğin Türkçe formunun, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini taşıyan, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

# IV. BASKENT INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES

## Saf Erteleme Eğilimi Ölçeği

Bu çalışmada uyarlaması yapılmak üzere kullanılan ölçme aracıdır.

12 maddelik Saf Erteleme Ölçeği (PPS; Steel, 2010), kaçınma, uyarılma ve karar verme modelinin geçerliliğini önce meta-analitik olarak ve ardından 4000 katılımcıyı aşan geniş bir örneklem kullanarak faktör analitik olarak inceleyen bir çalışmada geliştirilmiştir. Genel Erteleme Ölçeği (Lay, 1986) ve Erişkin Erteleme Envanteri (McCown ve Johnson (1989)) ile Karar Verme Erteleme Anketi'nden (Mann, 1982) alınan maddelerden oluşur ve maddeler beş puanlık bir ölçekte puanlanır. Yanıtlayıcı, soru maddelerine verdiği yanıtları 1 (çok nadiren veya benim için doğru değil) ile 5 (benim için çok sık doğru veya doğru) arasında değişen 5'li Likert Ölçeği üzerinde belirtir. PPS'yi oluşturmak için kullanılan belirli maddelerin birlikte güvenilirliği .92'dir 7. Ölçüt geçerliliği sağlamak için , PPS'nin Yaşamdan Doyum Ölçeği (Diener ve diğerleri, 1985), Günaha Duyarlılık Ölçeği (Steel, 2002) ve Mantıksız Erteleme ile olan korelasyonu incelenmiştir.

## BULGULAR

Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği'nin geçerliliğini doğrulamak için, yapı geçerliği ve benzer ölçek geçerliliği yöntemleri kullanılmıştır.

### Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği'nin Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği'nin yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yöntemi kullanılmıştır. Doğrulamalı Faktör Analizi, Amos 22.0.0 ile yapılmış ve modelin uygunluğu uyum iyiliği indekslerine bağlı kalınarak değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada Relative Chi Square Index, uyum iyiliği indeksi (GFI, goodness of fit index), standartlaştırılmış uyum indeksi (NFI, normed fit index), göreceli uyum indeksi (RFI, relative fit index), fazlalık uyum indeksi (IFI, incremental fit index), orantılı uyum indeksi (CFI, comparative fit index) ve yaklaşık hataların ortalama karekökü (RMSEA, root mean square error of approximation) indeksleri kullanılmıştır (Şimşek, 2007).

Kelloway'e göre (1998)  $\chi^2/sd$  oranının 5'ten küçük olması durumu veri seti ile model uyumunun iyi düzeyde olduğunu göstermektedir. NNFI değeri 0.95'ten büyük olmalıdır (Bentler ve Bonett, 1980). SRMR değeri 0.08 veya daha küçük olmalıdır. CFI değeri 0.95'ten büyük olmalıdır (Hu ve Bentler, 1999). Browne ve Cudeck (1993) çalışmasında, RMSEA indeksi 0.05'in altında olması durumunda uyum düzeyinin iyi olduğu, 0.08'e kadar olan değerlerin ise kabul edilebilir uyumu gösterdiği ve 0.10'a kadar olan değerlerin de uyumu gösterdiği belirtilmiştir (Akt., Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003).

Browne ve Cudeck (1993) tarafından belirlenen kriterlere göre uyum indeksleri istenen düzeyde değildir. Bu nedenle, uyum indekslerini iyileştirmek amacıyla modifikasyon önerileri değerlendirilmiştir (Schreiber, Nora, Stage, Barlow ve King, 2006). Modifikasyon önerileri incelendiğinde, aynı faktörde bulunan 1. ve 2. maddeler ile 2. ve 3. maddeler arasında iki modifikasyon önerisi olduğu görülmüştür. Modifikasyonların uygulanabilmesi için teorik veya mantıksal dayanaklara ihtiyaç duyulduğundan, modifikasyon önerileri bu kriterler göz önünde bulundurularak değerlendirilmiştir. Çünkü madde çiftleri aynı faktörde yer almaktadır ve anlamsal olarak benzer ifadeler içermektedir. Yani, madde çiftleri arasında kabul edilebilir bir gizli ilişki olduğu değerlendirilmiş ve modifikasyon önerileri dikkate alınarak bu modifikasyonların yapılmasına karar verilmiştir.

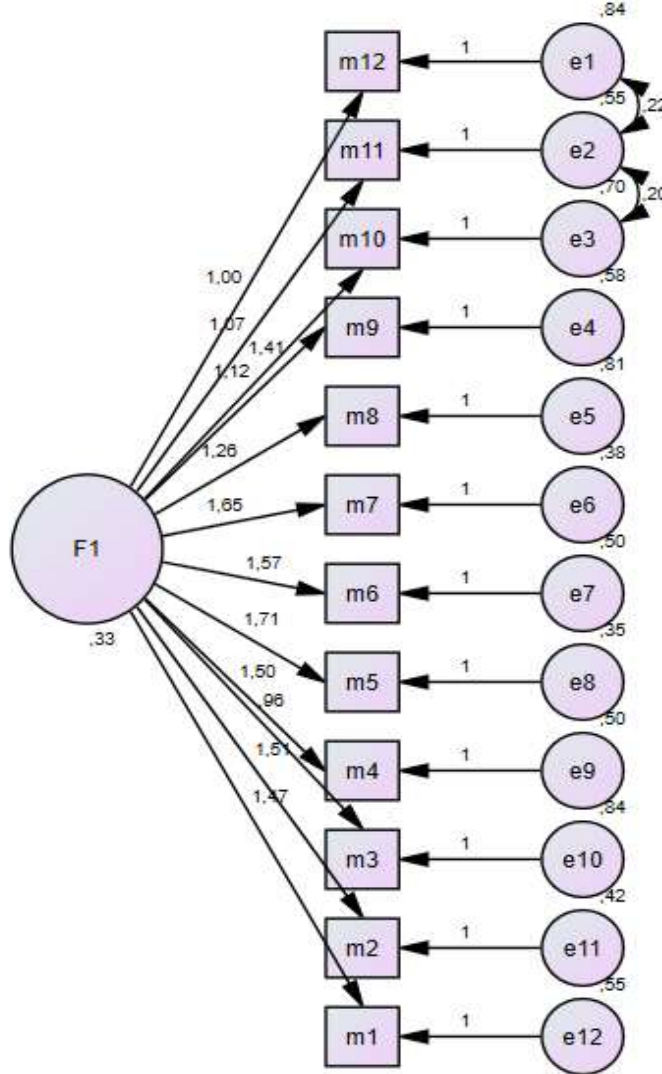
Tek faktörden ve 12 maddeden oluşan ölçeğe uygulanan doğrulamalı faktör analizi sonucunda ilk olarak modelde herhangi bir sınırlama yapılmaksızın modelin uyum istatistikleri ve modifikasyon indeksi sonuçları incelenmiştir. Ardından, faktör yapısının verilerle daha iyi uyum sağlaması için modifikasyon indeksleri değerlendirilmiştir ve Tablo 2'de görüldüğü gibi, model yeniden analiz edildiğinde, elde edilen uyum indeksleri yeterli uyuma işaret etmektedir. Gözden geçirilmiş (modifiye edilmiş) tek faktörlü model doğrulanmıştır ve tüm parametre değerleri anlamlıdır (Şekil 1).

# IV. BASKENT INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES

**Tablo 2.** Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) Modelleri Uyum İyiliği İndeksleri

	CMIN/DF	GFI	NFI	RFI	CFI	IFI	RMSEA
İlk Model	4.050*	.899	.909	.889	.929	.930	.095
Son Model	2.616*	.938	.943	.928	.964	.964	.069

\* $p < .05$



**Şekil 1.** Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği için Gözden Geçirilmiş Tek Faktörlü DFA Modeli

Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği'nin ölçüt geçerlik sınamaları için katılımcılara Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği (Balkıs, 2006) uygulanmıştır. Katılımcıların her iki ölçme aracından aldıkları puanlar arasında hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayısı  $r = .75$ 'tir ( $p < .05$ ).

Ölçek maddelerinin genel erteleme eğilimini ölçmede ne kadar yeterli olduğunun belirlenmesi amacıyla 342 katılımcıdan toplanan veriler üzerinde madde-toplam ve madde kalan korelasyonları hesaplanmıştır. Madde toplam korelasyonlarında elde edilen korelasyon katsayıları .48 ile .80 arasında ve tüm maddelerde istatistiksel olarak anlamlıdır. Madde-kalan korelasyonlarında tüm maddelerde anlamlı ve pozitif yöndedir.

# IV. BASKENT INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES

Ölçek maddelerinin ayırt edicilik gücünü belirlemek amacıyla, elde edilen ham puanlar büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır. Bu sıralama sonucunda, en yüksek %27'lik ve en düşük %27'lik gruplar oluşturulmuştur. Bu iki grup arasındaki puan ortalamaları karşılaştırmak için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır.

**Tablo 3.** Genel Erteleme Eğilimi Ölçeğinin Ayırt Edicilik Güçlerinin Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Bağımsız Gruplar t testi Sonuçları

	Grup	N	Ortalama	Standart sapma	t	df
Ölçek puanı	Üst grup	92	43.24	4.75	41.33*	182
	Alt grup	92	18.99	3.01		

\* $p < .05$

Tabloda 3'te elde edilen bulgulara göre alt grup ile üst grupların ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Ayrıca, ölçekte yer alan her bir maddenin ölçtükleri özellik açısından kişileri ayırt etmede ne kadar etkili olduklarını belirlemek için gerçekleştirilen üst % 27 ve alt % 27 grup ortalamaları arasındaki farka dayalı madde analizi sonucunda, Tablo 4'te gösterildiği gibi her bir madde için üst % 27'lik ve alt % 27'lik grupların ortalamaları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu bulgu, maddelerin insanları ayırt etmede yeterli düzeyde etkili olduğunu göstermektedir.

**Tablo 4.** Ölçek Maddelerinin Alt-Üst Grupların Madde Ortalamaları İçin t Testi Sonuçları

Madde Numarası		N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	
Madde 1	Üst grup	92	3.63	.88	182	20.52*	
	Alt grup	92	1.41	.53	182		
Madde 2	Üst grup	92	3.97	.64	182	22.66*	
	Alt grup	92	1.73	.69			
Madde 3	Üst grup	92	3.70	.90	182	9.90*	
	Alt grup	92	2.23	1.09			
Madde 4	Üst grup	92	4.04	.63	182	20.65*	
	Alt Grup	92	1.90	.77			
Madde 5	Üst grup	92	3.86	.63	182	26.81*	
	Alt grup	92	1.43	.59			
Madde 6	Üst grup	92	3.71	.86	182	20.74*	
	Alt grup	92	1.45	.58			
Madde 7	Üst grup	92	3.69	.76	182	25.30*	
	Alt grup	92	1.28	.49			

# IV. BASKENT INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES

Madde Numarası		N	$\bar{X}$	Ss	sd	t
Madde 8	Üst grup	92	3.83	.89	182	14.69*
	Alt grup	92	1.85	.93		
Madde 9	Üst grup	92	3.93	.82	182	18.49*
	Alt grup	92	1.82	.72		
Madde 10	Üst grup	92	3.05	.98	182	12.49*
	Alt grup	92	1.36	.83		
Madde 11	Üst grup	92	2.79	1.03	182	14.97*
	Alt grup	92	1.10	.31		
Madde 12	Üst grup	92	2.97	1.10	182	12.30*
	Alt grup	92	1.35	.60		

\* $p < .05$

## Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği'nin Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği'nin güvenirliliği, Cronbach alfa yöntemi kullanılarak iç tutarlık yönünden incelenmiştir. Cronbach alfa ( $\alpha$ ) iç tutarlılık katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bu sonuç doğrultusunda genel olarak ölçeğin kabul edilebilir düzeyde güvenirliliğe sahip olduğu söylenebilir.

## TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı, Steel (2017) tarafından, genel erteleme eğilimini ölçmek amacıyla geliştirilen Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği'nin Türkçe'ye çeviri çalışmaları yapılması, ölçeğin psikometrik özellikleri incelenerek ölçeği ulusal yazına kazandırılmasını sağlamaktır. Türk katılımcılardan oluşan bir örnekleme yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği'nin orijinal faktör yapısının doğrulandığını göstermektedir. Elde edilen uyum indeksi değerleri, modelin iyi düzeyde uyum gösterdiğini göstermektedir. Bu bulguya göre, Türk katılımcılardan oluşan örnekleme Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği'nin tek boyutlu yapısı doğrulanmıştır.

Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği puanları ile ölçüt geçerliliği analizi için uygulanmış olan Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği (Balkıs, 2006) puanları arasındaki korelasyonlar incelendiğinde ise, bu iki ölçek puanı arasında anlamlı düzeyde pozitif bir ilişki bulunduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ölçeğin madde toplam ve madde kalan korelasyonları ile madde ayırt edicilik değerleri hesaplanmıştır ve korelasyon sonuçları tüm maddelerde anlamlı ve pozitif yönde bulunmuştur. Her bir madde için ve ölçek toplam puanları için üst % 27'lik ve alt % 27'lik grupların ortalamaları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir Yapılan güvenirlilik çalışmaları sonucunda Cronbach alfa ( $\alpha$ ) iç tutarlılık katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği 'nin uygulama alanı çerçevesinde geçerli ve güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu bağlamda, Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği'nin Türkiye'deki bireylerin erteleme eğilimlerini incelemeye yönelik çalışmalarda kullanılabilir kısa, tek boyutlu ve kolay puanlanabilir bir ölçek olduğu söylenebilir. Bu ölçek aracı ile yürütülecek çalışmalardan elde edilen verilerin bu konuda gerçekleştirilecek psikolojik yardım süreçlerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Erteleme eğilimi alan yazın incelendiğinde düşük motivasyon (Sene'cal, Koestner ve Vallerand, 1995) ve başarı için düşük çaba (Saddler ve Buley, 1999) ile ilişkili olduğu ortaya konmuştur. Bu sebeple ertelemenin

## IV. BASKENT INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES

akademik başarıyla ilişkili olabileceği düşünüldüğünde ve akademik rehberlik amacıyla erteleme eğilimi değerlendirdiğinde; kişinin zaman yönetimi becerileri, motivasyon düzeyi ve başa çıkma stratejileri hakkında daha iyi bir anlayışa sahip olunabilir ve böylece danışmanın danışanına daha etkili bir şekilde rehberlik etmesine yardımcı olabilir.

Erteleme davranışları, yakın bir görevin tamamlanmasını zorlaştırmaktadır ve bu durum stres, anksiyete, suçluluk ve pişmanlık gibi olumsuz duygularla sonuçlanabilmektedir (Kennedy ve Tuckman, 2013). Bir danışman, danışanın erteleme eğilimini ölçerek, stresle başa çıkma ve anksiyete yönetimi stratejileri üzerinde çalışabilir. Danışanına zaman yönetimi becerilerini geliştirmek, işleri önceliklendirmek ve etkili çalışma alışkanlıkları oluşturmak konusunda rehberlik edebilir.

### KAYNAKLAR

Arıbaş, A. N. (2021). The relationship of time management and academic procrastination: a case of university students. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (46), 214-224. DOI: 10.52642/susbed.909737

Ayyıldız, F. (2016). *Ergenlerin sahip oldukları değerler ile akademik erteleme ve genel erteleme düzeyleri arasındaki yordayıcı ilişkiler* (Order No. 28679187). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2606870801). Retrieved from <https://www.proquest.com/dissertations-theses/ergenlerin-sahip-olduklari-degerler-ile-akademik/docview/2606870801/se-2>

Balkıs, M. (2006). *Öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğiliminin, düşünme ve karar verme tarzları ile ilişkisi*. (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Balkıs, M. ve Duru E. (2009). Akademik erteleme davranışının öğretmen adayları arasındaki yaygınlığı demografik özellikler ve bireysel tercihlerle ilişkisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama.*, 5.1, 18-32.

Bentler, P. M., & Bonett, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological Bulletin*, 88(3), 588-606. doi:10.1037/0033-2909.88.3.588.

Berk, Ö., Altunışık, R., Eskiler, E. ve Sarıkaya, N. (2021). Lay (1986)'nın Genel erteleme ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlilik araştırması. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 12(2), 614-626.

Brislin, R.W., Lonner, W.J., ve R.M. Thorndike (1973), *Cross cultural research methods*, New York, John Willey&Sons Pub. S.182.

Browne, M. W., & Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In K. A. Bollen and J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136-162). Newbury Park, CA: Sage.

Çetin, N. (2016). *Lise öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının incelenmesi* (Order No. 28635366). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2609707935). Retrieved from <https://www.proquest.com/dissertations-theses/lise-ogrencilerinin-akademik-erteleme/docview/2609707935/se-2>

Dünyaogulları, Ö. (2011). *Üniversite son sınıf öğrencilerinin kendilerini gerçekleştirme engelleriyle genel erteleme eğilimi ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi. EBE.

Ekşi, H. ve Dilmaç B. (2010). *Üniversite öğrencilerinin genel erteleme, karar vermeyi erteleme ve akademik erteleme düzeylerinin sürekli kaygı açısından incelenmesi*. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi. 23(2), 433-450.

Ellis, A., & Knaus, W. J. (1977). *Overcoming procrastination*. New York: Institute for Rational Living.

Farran, B. (2004). *Predictors of academic procrastination in college students* (Order No. 3125010). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (305185494). Retrieved from <https://www.proquest.com/dissertations-theses/predictors-academic-procrastination-college/docview/305185494/se-2>



## IV. BASKENT INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES

Ferrari, J. R. (1992). Psychometric validation of two procrastination inventories for adults: Arousal and avoidance measures. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 14(2), 97–110.

Gülebağlan, C. (2003). *Öğretmenlerin işleri son ana erteleme eğilimlerinin, mesleki yeterlilik alguları, mesleki deneyimleri ve branşları bakımından karşılaştırılmasına yönelik bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Han, S. (1993). *A multivariate study of procrastination: Cognitive, affective, and behavioral factors in prediction* (Order No. 9334458). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (304095530). Retrieved from <https://www.proquest.com/dissertations-theses/multivariate-study-procrastination-cognitive/docview/304095530/se-2>

Harriott, J., & Ferrari, J. R. (1996). Prevalence of procrastination among samples of adults. *Psychological Reports*, 78(2), 611–616. <https://doi.org/10.2466/pr0.1996.78.2.611>

Howell, A. J., Watson, D. C., Powell, R. A., & Buro, K. (2006). Academic procrastination: The pattern and correlates of behavioural postponement. *Personality and Individual Differences*, 40(8), 1519–1530. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.11.023>

<https://doi.org/10.1037/t10499-000>

Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff Criteria for Fit Indexes in Covariance Structure Analysis: Conventional Criteria versus New Alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6,1-55. <http://dx.doi.org/10.1080/10705519909540118>

Kelloway, E. K. (1998). Using LISREL for structural equation modeling. *United States of America: Sage Publications*.

Kennedy GJ, Tuckman BW. An exploration into the influence of academic and social values, procrastination, and perceived school belongingness on academic performance. *Social psychology of education*. 2013;16(3):435-470.

Klassen, R. M., Krawchuk, L. L., & Rajani, S. (2008). Academic procrastination of undergraduates: Low self-efficacy to self-regulate predicts higher levels of procrastination. *Contemporary Educational Psychology*, 33(4), 915–931. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2007.07.001>

Koinis, C. N. (2009). *Self-esteem level, self-esteem stability, and procrastination: Predictors of academic achievement in first year medical students* (Order No. 3386029). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (305169025). Retrieved from <https://www.proquest.com/dissertations-theses/self-esteem-level-stability-procrastination/docview/305169025/se-2>

Lekich, N. (2006). *The relationship between academic motivation, self-esteem, and academic procrastination in college students* (Order No. 1437751). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (304911847). Retrieved from <https://www.proquest.com/dissertations-theses/relationship-between-academic-motivation-self/docview/304911847/se-2>

Saddler, C. D., & Buley, J. (1999). Predictors of academic procrastination in college students. *Psychological Reports*, 84(2), 686–688.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23–74.

Schreiber, J. B., Nora, A., Stage, F. K., Barlow, E. A. ve King, J. (2006). Reporting structural equation modeling and confirmatory factor analysis results: A review. *The Journal of Educational Research*, 99(6), 323–338. <https://doi.org/10.3200/JOER.99.6.323-338>

Senécal, C., Koestner, R., & Valler, R. J. (1995). Selfregulation and academic procrastination. *Journal of Social Psychology*, 135(1), 607–619.

Steel, P. (2007). The Nature of Procrastination: A Meta-Analytic and Theoretical Review of Quintessential Self-Regulatory Failure. *Psychological Bulletin*, 133, 65–94. <http://dx.doi.org/10.1037/0033-2909.133.1.65>

# IV. BASKENT INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES

Steel, P. (2010). *Pure Procrastination Scale (PPS)* [Database record]. APA PsycTests.

Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları*. Ekinoks Yayıncılık.

Yıldırım, N. Y. N. (2014). Üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının mükemmeliyetçilik ve denetim odağı ile ilişkisinin incelenmesi (Order No. 28679613). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2631906224). Retrieved from <https://www.proquest.com/dissertations-theses/üniversite-öğrencilerinde-erteleme-davranışının/docview/2631906224/se-2>